

Jornades sobre

Participació, comunitat educativa i societat

1 i 2 de desembre del 2000
Auditori de la Pedrera

**BALANÇ I PERSPECTIVES DE L'ACTUACIÓ DEL
CONSELL ESCOLAR MUNICIPAL
i dels deu
CONSELLS ESCOLARS de DISTRICTE**

Ponència elaborada pels Secretaris i Secretàries dels Consells Escolars de Districte:

Marleny Colmenares de
Ma. Àngels Vivanco
Dolors Pellisa
Esperança Busquets
Joan Recasens
Jaume Novell
Rafael Aguilar
Francesc Barreda
Carme Ruiz
Laura Pérez

Ciutat Vella
L'Eixample
Sants-Montjuïc
Les Corts
Sarrià-Sant Gervasi
Gràcia
Horta-Guinardó
Nou Barris
Sant Andreu
Sant Martí

i la Secretària del Consell Escolar Municipal:

Carme Turró i Vicens

Presentació

Aquesta ponència es presenta des de les secretaries del Consell Escolar Municipal i dels Consells Escolars de Districte de la ciutat de Barcelona. A través de la tasca que hem realitzat i que ara us oferim, hem volgut recollir el treball, la reflexió i l'experiència acumulades durant aquests anys, aportades des de les diverses sensibilitats territorials i amb una visió de ciutat per tal de presentar-ho avui aquí, poder-ho debatre, visualitzar-ho i incorporar-ho com a patrimoni comú.

Ens agradaria que fos una reflexió punt de partida perquè, enriquida amb les diferents aportacions que hi vulgueu fer, la convertim en **el model participatiu de la comunitat educativa de la ciutat** que reculli allò que ja hem consolidat al llarg dels deu anys de treball, porti elements de millora per aquells aspectes i o temes que fruit de l'experiència hem comprovat que cal modificar i incorpori els nous elements que ens han suggerit les noves situacions emergents.

Alguns d'aquests elements són fruit de les percepcions dels buits i o de les dificultats que ens hem trobat en el treball de cada dia i que creiem que es poden millorar. Altres recullen algunes de les experiències que ja es comencen a portar a terme i que han sorgit a partir de la reflexió efectuada i perquè volem assajar noves maneres de fer que ens apropin més als sectors als quals ens adreçem. Hi ha altres temes que podem incorporar ara perquè la Carta Municipal ha possibilitat un nou marc tant a nivell polític com legal i administratiu, que permet obrir noves perspectives per encarar el futur.

Hem estructurat aquesta ponència en tres parts. A la **primera** volem presentar **el marc legal**. En aquestes jornades ja ens han parlat del marc jurídic de la participació, l'especificitat de la ciutat de Barcelona però, va fer que al seu dia es dotés d'un reglament de constitució singular. Aquest reglament i el de règim intern que es va desenvolupar immediatament ha permès el funcionament dels Consells. L'experiència de deu anys ens fa valorar avui que cal aprofundir al

ÍNDEX

	pàg.
• Presentació	2
• Els aspectes de caràcter legal	3
• El Consell Escolar de Districte com a referent dels Consells escolars de Centre del seu territori	10
• El Consell Escolar Municipal com a impulsor de la xarxa participativa en l'àmbit de la ciutat i dels districtes	19
• Un nou repte pel Consell Escolar Municipal i també per a les Administracions	21

màxim en el marc legal que tenim, ens indica però que hem de fer alguns canvis que agilitzin, flexibilitzin i ens ajudin a crear una xarxa participativa més permeable i que aglutini tots els sectors relacionats amb l'educació. Per altre banda, com dèiem abans, la carta municipal i el desplegament del Consorci d'Educació, obren perspectives noves que haurem d'encarar. Analitzem per tant aquests aspectes i fem propostes per adaptar-nos al futur.

Volem desenvolupar uns **consells** que siguin **elements vertebradors i referents de la comunitat educativa**. Volem- com dèiem en el document elaborat entorn del Projecte Educatiu de Ciutat sobre *Participació i corresponsabilitat* elaborat pel Consell Escolar Municipals i pels Consells Escolars de Districte (en endavant CEM i CED respectivament) fer que els consells escolars dels districtes es converteixin, cadascun en el seu territori, en veritables **consells de consells**. Dedicuem la **segona part** d'aquesta ponència a desenvolupar aquest aspecte.

A la **tercera i última part**, volem reflexionar sobre la **transformació que haurà de fer el Consell Escolar Municipal** per continuar desenvolupant les funcions que li corresponen com a consell municipal i incorporar les noves funcions i competències que li tocaran si es regeix amb la mateixa normativa que el Consell Escolar Territorial que és el que diu la Carta Municipal i és el que el Consistori ha volgut impulsar a partir de la Moció que va aprovar al Consell Plenari Municipal el passat dia 24 de novembre.

Per fer l'exposició ens hem distribuït els diferents apartats que hem elaborat conjuntament.

Els aspectes de caràcter legal

Una breu referència històrica

Amb l'aprovació de la Llei 25/1985, de 10 de desembre, dels Consells Escolars i el Decret 404/1987, de 22 de desembre, regulador de les bases generals

d'organització i de funcionament dels Consells Escolars Municipals, es posava el marc normatiu a partir del qual es podia iniciar el procés de constitució dels consells escolars municipals.

Aquesta llei crea els **consells escolars municipals** com **organismes de consulta i de participació dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit municipal**. A través del desplegament normatiu posterior s'estableixen les funcions, els sectors amb representació, l'organització i el funcionament i s'indica als ajuntaments que despleguin els reglaments de cada consell atenent les especificitats territorials de cada municipi.

Els consells escolars responien a una vella aspiració de la ciutadania compromesa en l'àmbit educatiu d'aconseguir un ensenyament més eficaç implicant els diversos actors de la comunitat educativa a través de la participació. L'Ajuntament de Barcelona convençut com estava i està de la importància de potenciar la participació en cadascun dels sectors de la ciutadania va respondre puntualment i eficaç a l'oportunitat que li brindava el nou marc legal.

Així doncs es creà una Secretaria del Consell Escolar -en funcions- des de la qual, durant dos anys, es va realitzar una àmplia **tasca de consulta i treball amb els sectors de la comunitat educativa i amb el Departament d'Ensenyament** tots ells compromesos, des de diferents responsabilitats i opcions, amb la millora de la qualitat educativa a la ciutat de Barcelona.

Aquesta actuació va fer possible que, amb el suport i la col·laboració dels deu districtes municipals i l'informe favorable del Ple de cadascun d'ells, **s'aprovés, amb la unanimitat dels quatre grups municipals presents en aquell moment al Consistori, en la sessió del Ple de l'Ajuntament celebrada el 19 d'abril de 1989, el Reglament de Constitució del Consell Escolar Municipal de Barcelona i dels Consells Escolars de Districte.**

El Reglament adequava a l'especificitat de la ciutat la normativa existent i així Barcelona es dotava d'un **Consell Escolar Municipal** i d'un **Consell Escolar a cada Districte Municipal**.

A partir del reglament aprovat s'iniciava el procés electoral que culminava el **dia 6 de febrer de 1990 amb la constitució del Consell Escolar Municipal de Barcelona i els deu Consells Escolars de Districte**.

La primera tasca encomanada al Consell Escolar Municipal fou, **la redacció del Reglament de Règim Intern** del Consell Escolar Municipal i dels Consells Escolars de Districte.. Aquest Reglament de Règim Intern va ser **aprovat, per unanimitat, pel Plenari del Consell Escolar Municipal de Barcelona en la sessió del dia 7 de maig de 1991**. Amb l'aprovació del reglament finalitzava una fase de treball que hauria de permetre el funcionament ordinari i regular dels consells.

Composició i funcions del Consell Escolar Municipal i dels Consells Municipals de Districte

Una de les característiques i també una de les riqueses dels consells és la seva **composició**. Dels consells en formen part membres del consistori, pares i mares, alumnes (de secundària), professorat, representants de l'Administració educativa de la Generalitat, personal d'administració i serveis, directors de centres públics i titulars de centres privats concertats, representants d'entitats i organitzacions educatives i/o socials d'especial rellevància a nivell de districte o a nivell de ciutat i també en el de ciutat representants de les universitats i dels grups polítics municipals de l'Ajuntament. El **President del Consell Escolar Municipal és l'Alcalde** i la **Vice-presidència l'ostenta el Regidor o Regidora d'Educació** qui assumeix la representació i funcions de la presidència en absència de l'Alcalde. En els **Consells de Districte la presidència l'ostenta el Regidor o Regidora del Districte**.

Els consells municipals **han de ser consultats tant per l'Administració educativa com per l'Ajuntament sobre temes que afectin l'ensenyament i relacionats amb el municipi**. La normativa del CEM i dels CED de la ciutat de Barcelona, es refereix a les següents matèries motiu de consulta: els convenis i els acords de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament i les institucions i els organismes educatius, les actuacions i les normes municipals, l'ocupació real de les places escolars, l'emplaçament dels centres docents, les prioritats en els programes i les actuacions municipals que afecten la conservació, la vigilància i el manteniment, el foment de les activitats que tendeixen a millorar la qualitat educativa i en general sobre les competències educatives que afecten l'ensenyament no universitari i que la legislació atorga als municipis.

Els Consells **poden també demanar informació** tant a l'Administració educativa com a l'Ajuntament sobre qualsevol matèria que afecti el seu camp d'actuació i han d'exercir la seva **funció assessora** davant de l'Ajuntament i de la Delegació Territorial. **Poden elevar informes i propostes** a aquestes administracions i al Consell Escolar de Catalunya sobre qüestions relacionades amb llur competència i, especialment, sobre aspectes qualitatius del sistema educatiu.

Per tal de desenvolupar la seva tasca tant el CEM com els CED s'organitzen en diferents **comissions de treball**. A més es reuneixen en **sessió plenària** i també disposen d'una **comissió permanent** que és qui fa el seguiment de l'activitat ordinària dels Consells i prepara la sessió Plenària.

Tasca desenvolupada al llarg de deu anys de treball

De la tasca desenvolupada pel CEM i pels CED en deixen constància les més de **mil cinc-centes persones** que han participat durant aquests **deu anys** en el consell municipal tant a nivell de ciutat com en cadascun dels deu districtes.

La primera tasca que va haver de desenvolupar el Consell i que ja hem mencionat anteriorment, es refereix a la redacció del **Reglament de Règim Intern**. Aquest reglament una vegada aprovat ha estat una eina imprescindible per ajudar a assegurar, d'acord amb la Llei, el correcte compliment de les competències assignades al Consell Escolar Municipal i als deu Consells Escolars de Districte així com l'adequada articulació entre els diferents consells.

El consell **ha organitzat**, a més del **primer procés electoral** que va realitzar la secretaria en funcions i a partir del qual es van constituir els primers consells, el de ciutat i els de districtes, **quatre processos electorals més** per a la renovació- per meitats- dels consellers i conselleres membres dels consells pels diferents sectors de la comunitat educativa.

Ha **elaborat documents diversos** a partir de la tasca realitzada als grups de treball del Consell Escolar Municipal i dels Consells Escolars de Districte i, que han estat aprovats per la Comissió Permanent o pel Plenari.

- Així s'ha fet un seguiment molt directe de la preinscripció a la ciutat i s'han publicat informes sobre la preinscripció dels diferents nivells. Els Consells han estat presents en el diferents processos de preinscripció dels últims anys, fent un seguiment molt acurat de tot el procés i informant a les famílies i propiciant campanyes informatives previ inici de la preinscripció.

S'han fet també informes sobre la normativa corresponent.

- S'ha fet un seguiment del mapa escolar de la ciutat, s'han establert criteris i acords des dels Consells Escolars dels Districtes, s'han fet dictàmens i al·legacions al Mapa de la Formació Professional.
- Es van fer propostes de modificació al Reglament d'ús social de les instal·lacions escolars que va ser presentat per l'IMEB.
- S'ha participat en el Projecte Educatiu de Ciutat, elaborant una reflexió pròpia en relació a la Participació i corresponsabilitat.

- S'ha realitzat una anàlisi i reflexió sobre l'escolarització de l'alumnat immigrant i de minories a Barcelona ciutat i es van organitzar unes jornades sobre aquest tema.
- S'han realitzat campanyes per promocionar la participació dels diferents sectors de la comunitat educativa a les diferents eleccions dels consells escolars tant a nivell de centre, com de districte o de ciutat.
- S'han organitzat conferències relacionades amb la participació i altres relacionades amb diverses temàtiques educatives.
- També, s'han organitzat tallers diversos sobre la comunicació i la informació adreçades als pares i mares en els Consells Escolars. Altres sessions formatives adreçades des dels Districtes a les AMPES i als centres educatius.

Des de la Secretaria del CEM i dels CED i a través dels representants municipals, es té coneixement i es fa un seguiment dels consells escolars dels centres docents públics de la ciutat.

El CEM i els CED tenen també un **butlletí informatiu** que pretén ser un instrument de **comunicació** entre els membres dels Consells i de **difusió** cap a la comunitat educativa de la ciutat.

La Carta Municipal

La llei 22/1998 de 30 de desembre, de **la Carta Municipal de Barcelona** estableix una nova dimensió pel Consell Escolar Municipal.

L'article 127 de la carta municipal diu: " El Consell Escolar Municipal de Barcelona és presidit per l'alcalde o alcaldessa de la ciutat i, pel que fa al funcionament i a les competències, es regeix pel que l'ordenament aplicable estableix en relació amb els consells escolars territorials. Amb la mateixa finalitat, el règim dels consells escolars de districte és el que l'ordenament esmentat estableix per als consells escolars municipals."

Com veiem aquesta nova dimensió fa referència a què al **Consell Escolar Municipal de Barcelona** li és aplicable la normativa corresponent als consells escolars territorials, per la qual cosa, aquest consell **té la consideració de Consell Escolar Territorial**.

Els consells escolars territorials formen part del Consell Escolar de Catalunya a través del seu president. El Consistori així ho ha entès i ha **sol·licitat a la Conselleria d'Ensenyament que proposi al Consell Executiu de la Generalitat** (tal i com és preceptiu) **el nomenament del president del Consell Escolar Municipal de Barcelona per a ser membre del Consell Escolar de Catalunya**.

Per altre banda la mateixa **Carta Municipal**, a l'article 61 apartat 7, **crea un Consorci d'Educació**, i el **Pla d'Actuació Municipal 2000-2003** aprovat pel Consell Plenari el 26 de novembre de 1999 conté l'objectiu de "*Constituir el Consorci d'Educació de Barcelona, contemplat a la Carta Municipal per iniciar una nova etapa de col·laboració amb l'Administració Educativa, en què l'Ajuntament, des del principi de proximitat, hi ha de desenvolupar un major protagonisme. El Consorci es configura com l'instrument de planificació de l'oferta educativa de la ciutat i de la gestió directa de la xarxa unificada d'escola pública i de facilitar la gestió de tota l'oferta educativa pública des dels serveis municipals d'educació de Barcelona*".

Atès que les lleis educatives han incorporat la participació com un dels principis bàsics que regeixen el sistema educatiu i que per fer-ho efectiu ha creat organismes de participació i consulta de la comunitat educativa en els diferents nivells en que està configurat el sistema.

Atès que el Consell Escolar Municipal és l'organisme de consulta i participació dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament no universitari dins de l'àmbit territorial del municipi i que el Consorci d'Educació de Barcelona es

configura com l'instrument de planificació i gestió de l'oferta educativa en el municipi de Barcelona, sembla oportú que el Consorci es doti d'un organisme de participació, d'assessorament i consulta de la comunitat educativa i que aquest sigui el que ja té creat el municipi.

Sembla per tant lògic recomanar a la comissió mixta creada entre les dues administracions que han de desplegar la Carta Municipal fins a constituir el Consorci d'Educació que tingui en compte en la redacció dels estatuts del Consorci la **incorporació del Consell Escolar Municipal com l'organisme de participació i consulta del Consorci d'Educació de Barcelona i que també exerceixi aquesta funció durant la fase prèvia a la constitució.**

Aquests dos aspectes: **ser membre del Consell Escolar de Catalunya i ser també l'òrgan de participació del Consorci** són les dues demandes que incorpora la Moció aprovada al Consell Plenari de l'Ajuntament. Caldrà estar atents a la resposta de la conselleria. A la última sessió de la Comissió Permanent celebrada el passat dia 14 de novembre, els seus membres van proposar que el Consell Plenari del CEM que es celebrarà el desembre es manifestin en aquest sentit.

El Consell Escolar de Districte com a referent dels Consells Escolars de Centre del seu territori.

Quan des del districte pensem en la comunitat educativa, tenim clar a qui ens referim. La nostra comunitat educativa està configurada d'una part pel conjunt dels sectors que conflueixen en els centres escolars del territori, també pel conjunt dels professionals i agents que configuren els serveis educatius i o que estan relacionats o que donen suport o complementen l'escola. Està per tant constituïda pel conjunt de persones pares i mares, alumnes, mestres, personal de servei, directius i titulars i professionals de diferents àmbits que treballen o estan molt relacionats amb l'educació. També formen part d'aquesta comunitat

a) - Partim de la importància de la participació en l'àmbit educatiu

- Entenem que la participació és un valor fonamental per al desenvolupament i enfortiment de la democràcia. El marc constitucional la consagra com un dels principis que formen part de la configuració i organització del sistema escolar a tots els nivells, des dels centres docents fins a nivell d'Estat.
- Sabem que la participació requereix d'un aprenentatge. Només s'aprèn a participar participant i aquesta és una via que permet resoldre problemes, buscar solucions i prendre decisions a partir dels contrast d'opinions, del diàleg i del consens. Al llarg del procés participatiu s'assumeix la pluralitat, la diversitat i la interdependència com a valors, s'estableixen criteris comuns i s'acorden accions conjuntes entre persones, que amb procedències i característiques diferents coincideixen en un àmbit o organisme determinat.
- Volem aconseguir una acció educativa de qualitat i per això cal implicar, motivar i comprometre els diferents estaments que intervenen en l'educació. Educar en valors democràtics i participar vol dir també educar en l'acceptació del conflicte, en els límits i incerteses de treballar conjuntament, de viure; programar i regular experiències de democràcia participativa en l'àmbit escolar.
- El projecte educatiu de centre ha d'incorporar la participació com un dels valors de referència. Ha d'establir els mecanismes i instruments a través dels quals es desenvoluparà l'aprenentatge i l'exercici de la participació. I ha de contemplar la implicació dels diferents agents educatius de la comunitat escolar concreta i desenvolupar els diferents graus i nivells en que es desenvoluparà l'aprenentatge de la participació.

Ha de partir dels acords dels pares i mares, professorat i alumnat, ha d'establir els mecanismes clars de funcionament i ha d'involucrar tota la comunitat educativa per tal d'assolir els objectius establerts.

- L'escola participativa ha de ser acollidora, ha d'establir un clima de diàleg de confiança i de respecte entre els diferents estaments. La participació no és un fet natural, requereix voluntat, convenciment i disposar d'un marc regulador que estimuli i doni suport a la implantació d'aquest principi.

b - Creiem en la importància del Consell Escolar de Centre

- El consell escolar de centre és el màxim òrgan de participació de la comunitat escolar en el govern dels centres, dels diferents nivells educatius. És alhora l'òrgan de govern, de programació, de seguiment i d'ordenació general del centre i de les seves activitats.
Els seus membres s'elegeixen democràticament d'entre cadascun dels sectors implicats en l'acció educativa. En els centres públics, el consell escolar decideix la persona que ha de dirigir el centre.
- Es constaten diferències significatives entre les funcions, les competències i les activitats que porten a terme els diferents consells escolars dels centres finançats amb recursos públics. Caldrà per tant homologar els criteris i els procediments de tots els consells escolars dels centres docents sostinguts amb fons públics.
- Cal que es regulin els òrgans de participació corresponents als diferents nivells educatius, en aquest sentit cal desenvolupar la corresponent normativa per a les llars d'infants, les escoles d'adults, i els centres d'educació especial.
- Cal incorporar al consell escolar els representants dels nous agents educatius (monitors, personal de serveis educatius, etc..) que intervenen en les escoles i exerceixen tasques educatives importants.

- Caldrà també incorporar la presència de representants municipals en els consells escolars dels centres concertats per tal d'establir vincles entre els consells escolars, el territori i l'Administració local.
- Els consells escolars han de tenir capacitat per donar respostes conjuntes i compartides als problemes i a les situacions que es presenten al llarg del curs escolar, i això exigeix donar suport a la tasca dels representants de mares i pares i a la de l'alumnat.
- Els consells escolars han de ser un referent educatiu prioritari. Cal que la seva actuació sigui rellevant en el camp que se'ls ha adjudicat. Cal reconèixer capacitat d'autonomia en la presa de decisions i que tinguin interlocutors vàlids de l'Administració educativa i de l'Administració local amb voluntat i amb capacitat de decisió i de negociació.
- Calen uns consells escolars de centre forts, amb capacitat per definir i acordar les línies de l'acció educativa que ha de constituir el projecte educatiu de centre que ha de tenir un caràcter singular. El consell escolar ha de tenir capacitat d'aglutinar la comunitat escolar i ha d'estar arrelat al territori.

Volem que els CED siguin referents dels CEC en el territori

En el Districte, el Consell Escolar Municipal aglutina -ja ho hem dit- els diferents sectors de la comunitat educativa a nivell territorial. Creiem que aquests consells tenen unes estructures formals força consolidades però per fer del Consell un veritable referent de la seva comunitat **cal que en ell conflueixin tots els sectors i sensibilitats i que s'hi puguin tractar i debatre els temes que preocupen en el territori.**

Ha de ser un Consell dinàmic, amb iniciatives i que tingui com a punt de mira l'acció educativa que es desenvolupa en el territori. Que estableixi vincles de comunicació, de col·laboració i de relació entre els diversos consells i també amb els altres agents educatius escolars o no

Per aconseguir que el CED sigui referent dels CEC en el territori, **proposem aprofundir en el treball iniciat.**

Hem constatat que des del CED podem ajudar a dinamitzar els diferents sectors. Creiem que a mesura que els sectors siguin forts, vius, actius amb capacitat de propostes i iniciatives, la comunitat educativa tant dintre com fora de l'escola se'n veurà beneficiada.

Des del Consell hem d'ajudar i donar suport a l'associacionisme que amb graus de més o menys consolidació existeix en els diferents sectors.

Al territori hi han espais diferents on conflueixen persones d'uns mateixos sectors:

Taules de directors de centres públics, Associacions de pares i mares a nivell d'escola i també comencen a haver-hi certes coordinacions entre les AMPAS d'un territori.

Des del Consell Escolar de Districte fem una aposta per la dinamització dels diferents sectors.

Oferint suport a les AMPAS

- Fent propostes formatives adreçades als pares i mares conjuntament amb les Federacions presents a la zona.
- Presentant i proposant temes puntuals a debat, en moments concrets, adreçats a pares i mares amb fills en nivells escolars diferents..

- Impulsat l'intercanvi d'experiències entre AMPAS de diferents centres i a diferents nivells.
- Apropant i difonent els serveis educatius existents, etc...
- Donant suport a les iniciatives impulsades per les AMPAS.
- Potenciant iniciatives que aglutinin les diverses AMPAS de tots els centres sostinguts amb fons públics, (per ex. guies, mostres d'entitats, ...).
- Convidant a les AMPAS a les sessions de Plenari o a les activitats que impulsades des dels CED es consideri d'interès

Adreçant-nos a l'alumnat.

- Fent propostes suggerents pels nois i noies, creant espais d'intercanvi i propiciant que els petits nuclis amb més inquietuds que existeix als centres es puguin conèixer i s'interrelacionin. Cal donar suport a les iniciatives que sorgeixen per part d'aquests nois i noies.
- Elaborant un pla d'actuació conjuntament amb els i les alumnes.
- Proposant sessions formatives sobre la importància de la participació, (complementant les accions que ja fa periòdicament el Consell de la Joventut de Barcelona) adreçades a l'alumnat de l'ESO dels centres de la zona.
- Col·laborant amb els tècnics i les tècniques dels Serveis Personals per impulsar iniciatives conjuntes (tardes joves, tallers, espais de trobada i relació).
- Tenint en compte els punts informatius dels centres de Secundària dels Instituts.
- Establint lligams entre els delegats de curs, els representants dels CEC i els alumnes presents en el CED.
- Impulsant trobades entorn a temes concrets (per exemple, sobre els drets i deures de l'alumnat).

- Convidant als Plenaris tots els representants dels alumnes als Consells Escolars dels Centres i també als representants de les Associacions d'Estudiants presents en el territori.

Hem assenyalat, a títol d'exemple, diferents aspectes que s'han posat en pràctica en algun districte i que són indicatius del desenvolupament que es pot fer.

Des del Consell podem també fer recomanacions i propostes adreçades als centres.

Sugerint-los els mecanismes i instruments que serveixen per a la formació en la participació dels alumnes, formació que s'ha de començar des dels nivells infantils i ha de ser present al llarg de l'escolaritat. Alguns centres porten a terme experiències que responen a models de qualitat educativa reconeguda i que caldrà anar aprofundint i extenent com són: les assemblees de classe, els delegats de curs, les tutories com espais de debat, de formació d'opinió i criteri, les comissions d'alumnes amb algun encàrrec concret, etc....i que cal donar a conèixer.

Es diu que el professorat és el motor d'un centre, que hi ha més o menys implicació amb els diferents sectors (pares i mares i alumnat) a partir de què les mestres, els mestres i professorat ho faciliten. Des de les organitzacions del professorat (sindicats) i els moviments de renovació pedagògica i també des dels plans de formació, cal continuar insistint en la importància i la necessitat de que l'acció educativa es fonamenti en la participació i la corresponsabilitat de tots els sectors implicats. És important que des de la formació s'insisteixi que cal desenvolupar espais informatius, de consulta, de comunicació, d'interrelació estables en els centres per tal d'assegurar mecanismes que facilitin la valoració i la participació en la presa de decisions del conjunt de la comunitat. El paper del director o directora és essencial com a representant dels interessos del centre educatiu. El representant municipal pot també ajudar a establir vincles de relació i comunicació entre els sectors i

el territori, per això haurem de focalitzar les accions formatives dels representants municipals cap aquests objectius.

Des del CED es poden impulsar espais d'intercanvi d'experiències de participació entre els centres del territori.

El Consell Escolar de Districte s'ha de fer ressò de les preocupacions dels centres escolars.

Des del CED s'ha d'intensificar la relació amb els centres, creant canals de comunicació que afavoreixin la informació dels CEC al CED i al revés. L'aplicació de les noves tecnologies poden facilitar el desenvolupament d'aquest canals de comunicació (creant una pàgina Web dels consells escolars, una xarxa internet entre els centres, l'edició d'un butlletí del CED, l'oferta directa de serveis del CED als centres, etc...)

Cal utilitzar totes les estructures formals existents, fent-les més flexibles, de tal manera que el CED, s'obri a una major presència i participació dels CEC. Permeabilitzant les comissions de treball, convidant els presidents dels CEC a les sessions del plenari, recollint propostes fetes des dels Consells de centres, etc... Caldrà per tant, flexibilitzar la interpretació de la normativa existent.

En el CED s'ha d'intensificar també la presència i participació dels serveis educatius i de les entitats relacionades amb l'educació.

Cal aprofitar al màxim el nombre de llocs reservats per a les entitats educatives i o socials d'especial rellevància en els districtes que ja figuren en la composició dels consells i caldrà estudiar si són suficients. La presència d'aquestes entitats al CED s'ha de notar a partir de la participació, del coneixement de la tasca que realitzen i de les seves aportacions.

Estem convençuts i convençudes que el CED, es veurà reforçat, nodrit i enfortit per la intensificació de les relacions amb els CEC, pel treball de dinamització adreçat als diferents sectors i per les aportacions que realitzin les diferents entitats.

I aquesta tasca enfortirà en presència, pluralitat i intersectorialitat les comissions de treball. I la tasca que es realitzi a les comissions respondrà més i millor a preocupacions, prioritats i interessos de la comunitat educativa del districte.

Desenvolupar la tasca que proposem suposarà rentabilitzar al màxim els recursos existents i considerar-ne la suficiència. Prioritzar les actuacions a desenvolupar i dotar-les adequadament.

El Consell Escolar Municipal com a impulsor de la xarxa participativa en l'àmbit de la ciutat i dels districtes

El CEM ha de sistematitzar i recollir la tasca efectuada pels Consells Municipals. Des del CEM s'ha de realitzar el seguiment global de les qüestions generals sobre els temes relacionats amb la programació de l'ensenyament a nivell de ciutat, i en especial els elements d'optimització, transparència i qualitat de l'educació.

El CEM ha d'actuar com element de cohesió social en l'àmbit escolar, per això ha d'impulsar un estil de treball que propiciï la interrelació dels seus membres i dels consells entre si i fomenti la creació de xarxa participativa a nivell de ciutat.

- Convidant a participar en les comissions de treball del CEM, segons temàtiques i interessos a membres dels Consells Municipals de Districte.
- Organitzant sessions conjuntes de les comissions de treball amb aquells consells que estan treballant o estan més interessats o sensibilitzats per determinades temàtiques.

- Recollint l'opinió, anàlisi i reflexió del conjunt dels Consells de Districte. Organitzant jornades de reflexió adreçades a tots els membres dels Consells.
- Aprofitant les noves tecnologies per donar vitalitat i impuls a la xarxa participativa a nivell de ciutat.

El treball que hem explicat té sentit si els Consells poden exercir amb profunditat les funcions que tenen assignades: d'informació, assessorament, consulta i proposta. I això implica comunicació i interlocució tant amb l'Administració educativa com amb l'Administració local.

En relació a l'Administració educativa cal:

- Tenir interlocutors clars amb capacitat de negociació i de decisió.
- Que l'Administració consideri els CEM/CED representants -encara que no exclusius- de la comunitat educativa del territori i els hi atorgui el paper d'interlocució.
- Que l'Administració reconegui als Consells la capacitat de proposta i se'ls hi faci exercir.
- Que hi hagi un retorn en relació a les propostes efectuades.

En aquest sentit creiem que el CEM i els CED són suficientment representatius dels diversos sectors com perquè proposin els membres a les comissions i subcomissions d'escolarització de la ciutat i dels districtes.

Hem posat aquest exemple, que considerem molt significatiu, perquè creiem que aquestes comissions són uns instruments a través dels quals es pot exercir un veritable control social. Que el Departament d'Ensenyament demanés al CEM que proposés els membres per formar la comissió, seria un reconeixement d'aquest organisme que per definició i creació està compromès en la qualificació de l'educació.

Seria al mateix temps fer efectiu el principi de subsidiarietat que figura en el preàmbul de la llei 25/1985 dels Consells Escolars que considera que “la participació és més efectiva com més pròpies i més aprop se senten les necessitats a satisfer”.

També des de l'Administració cal que parteixi la iniciativa de consultar i demanar assessorament al CEM en els diversos temes de política educativa que es vulguin aplicar a la ciutat.

En relació a l'Ajuntament.

L'Ajuntament ha donat suport a les diverses activitats i algunes de les iniciatives dels CED i del CEM han passat a formar part dels acords de govern. Cal però una major implicació dels CED i del CEM en les decisions que afecten els programes i les actuacions municipals relacionades amb l'àmbit educatiu. Per això és important que els CED i el CEM siguin consultats abastament sobre la política educativa municipal tant a nivell central com a nivell dels diferents districtes.

Un nou repte pel CEM i també per a les Administracions

A la presentació ja indicàvem la utilitat del reglament del Consell Escolar Municipal i dels Consells Escolars de Districte de Barcelona, però dèiem també que calia, després de deu anys, fer alguns retocs orientats a adequar-lo als canvis organitzatius sorgits durant aquest temps, i també a agilitar determinats processos massa complexos o estructures que a la pràctica s'han mostrat massa rígides. Indicarem a continuació algunes propostes relatives a les modificacions que caldrà efectuar:

- Adequar la presidència dels Consells de Districte a la nova estructura organitzativa municipal
- Incorporar una vice-presidència al CED i que aquesta recaigui en el Conseller o Consellera d'Educació
- Simplificació dels processos electorals sectorials

- Establir un caràcter més flexible a les comissions
- Estudiar d'ampliar la representació de les entitats.
- Incorporar la figura del Consorci com òrgan a qui poder demanar informació, i davant del qual exercir la funció consultiva i assessora i poder elevar informes i propostes.

Per altre banda el que cal és aprofundir i desenvolupar al màxim el reglament actual per tal de fer els consells al màxim representatius i incorporar totes les entitats educatives o socials presents al territori i possibilitar la màxima presència dels representants dels diferents sectors i dels centres.

El desplegament de la Carta Municipal i la creació del Consorci d'Educació haurà de propiciar una nova dinàmica al Consell i exigirà que adequi el seu funcionament als reptes que li plantegi aquesta nova situació.

Per altra banda el reconeixement -també a l'articulat de la Carta Municipal- de que el Consell Escolar Municipal es regeixi, pel que fa al funcionament i a les competències, pel que queda establert a les normes pels Consells Escolars Territorial, voldrà dir a la pràctica que aquest Consell podrà tenir presència al Consell Escolar de Catalunya, la qual cosa significarà que la xarxa participativa de la ciutat podrà tenir la vinculació i representativitat a nivell d'aquest organisme de caràcter superior al que podrà no només adreçar sinó també defensar les diferents propostes que sorgeixin a partir de les qüestions educatives diverses que es tractin.

La celebració de deu any de treball ha de significar pel Consell Escolar Municipal i pels Consells Escolar de Districte, un moment per fer balanç, però sobretot ha de significar un moment per obrir noves perspectives, per incorporar la feina ja feta, mostrar la capacitat per establir i reforçar les vinculacions de la comunitat escolar entre si i amb el territori i avançar cap a la consolidació d'una xarxa participativa en l'àmbit escolar que sigui un veritable referent educatiu tant pels districtes com per a tota la ciutat.

A tall de conclusió

- Tenim uns consells amb un nivell important de consolidació.
- Volem fer un salt qualitatiu perquè el CED a cada districte sigui veritable consell de consells.
- Això significa adreçar l'actuació per implicar i comprometre persones dels diferents sectors, centres i entitats del territori.
- Els CED han de respondre a les preocupacions i motivacions de la comunitat escolar territorial.
- El CEM ha de ser motor que impulsi la xarxa participativa a nivell de ciutat i dels districtes.
- Ha de ser l'element aglutinador de la tasca efectuada pels districtes i ha imprimir una visió global de ciutat.
- Ha d'estar representat al Consell Escolar de Catalunya.
- Voldrà dir canalitzar les propostes fins al més alt nivell de representació i tenir la possibilitat de poder defensar directament els criteris de la comunitat educativa de la ciutat.
- **Vol dir que les Administracions**, tant la Generalitat, com l'Ajuntament i conjuntament en el Consorci d'Educació quan es creï, **vegin el CEM com un organisme representatiu** de la comunitat educativa del territori i que aquest pugui ser assessor i consultor per a les polítiques educatives que les Administracions vulguin impulsar, i això a tots els nivells tant al de Districte com al de ciutat.

1 de desembre del 2000